

Väestö 2040

Tulevaisuustarkastelu

Antti Lippo & Jussi Väkimäki

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Hankkeessa tuotettuja sisältöjä

Väestönkehitys ja seudun väestörakenteen nykytila: missä olemme nyt?

- Väestönkehityksen osatekijät (syntyvyys, ikääntyminen, kansainvälinen muuttoliike ja siirtolaisuus) globaalisti, Suomessa ja Tampereen kaupunkiseudulla.
- Kaupunkiseudun nykyinen väestörakenne
- Seudun kuntien tapa tehdä väestöennusteita tai –suunnitteita.

Muuttuva toimintaympäristö

- Megatrendit ja väestönkehitykseen ja elämäntapoihin kytkeytyvät muutostekijät.
- väestönkehityksen mahdollisia kehityskulkuja tulevaisuudessa
- suomalaisten asumispreferenssit ja niiden muutokset

Kerätty asukasymmärrys

- Tulevaisuuskeskusteluiden ja tulevaisuuskyselyn tulokset
- Seudun vetovoimatekijät, asukastyytyväisyys, asuinalueiden heikkoudet ja vahvuudet, eri ikäluokkien ajatukset tulevaisuudesta ja toivottu tulevaisuus kaupunkiseudulla

Mahdollisia väestö-, alue- ja yhdyskuntarakenteita tulevaisuudessa

- Kaupunkiseudun tavoitteellinen väestösuunnite 2040
- Väestönkehityksen perusuraennusteet 2040
- MDI:n väestöennusteskennariot 2040
- Kansalliset alue- ja yhdyskuntarakenteet mahdolliset tulevaisuudet (PERUS-SKENE)
- Väestönkehityksen laadulliset tulevaisuuskuvat tulevaisuustaulukoiden avulla.

Hankkeessa tuotettuja sisältöjä

Synteesi tulevaisuuden asukkaista ja hyvinvoinnista

- Tulevaisuuden hyvinvointi eri elämänvaiheissa Stiglitzin hyvinvointiteemojen kautta
- 12 kuvitteellista tulevaisuuden asukasta kaupunkiseudulta (asukaspersoonat 2040)

Evästyksiä kaupunkiseudulle

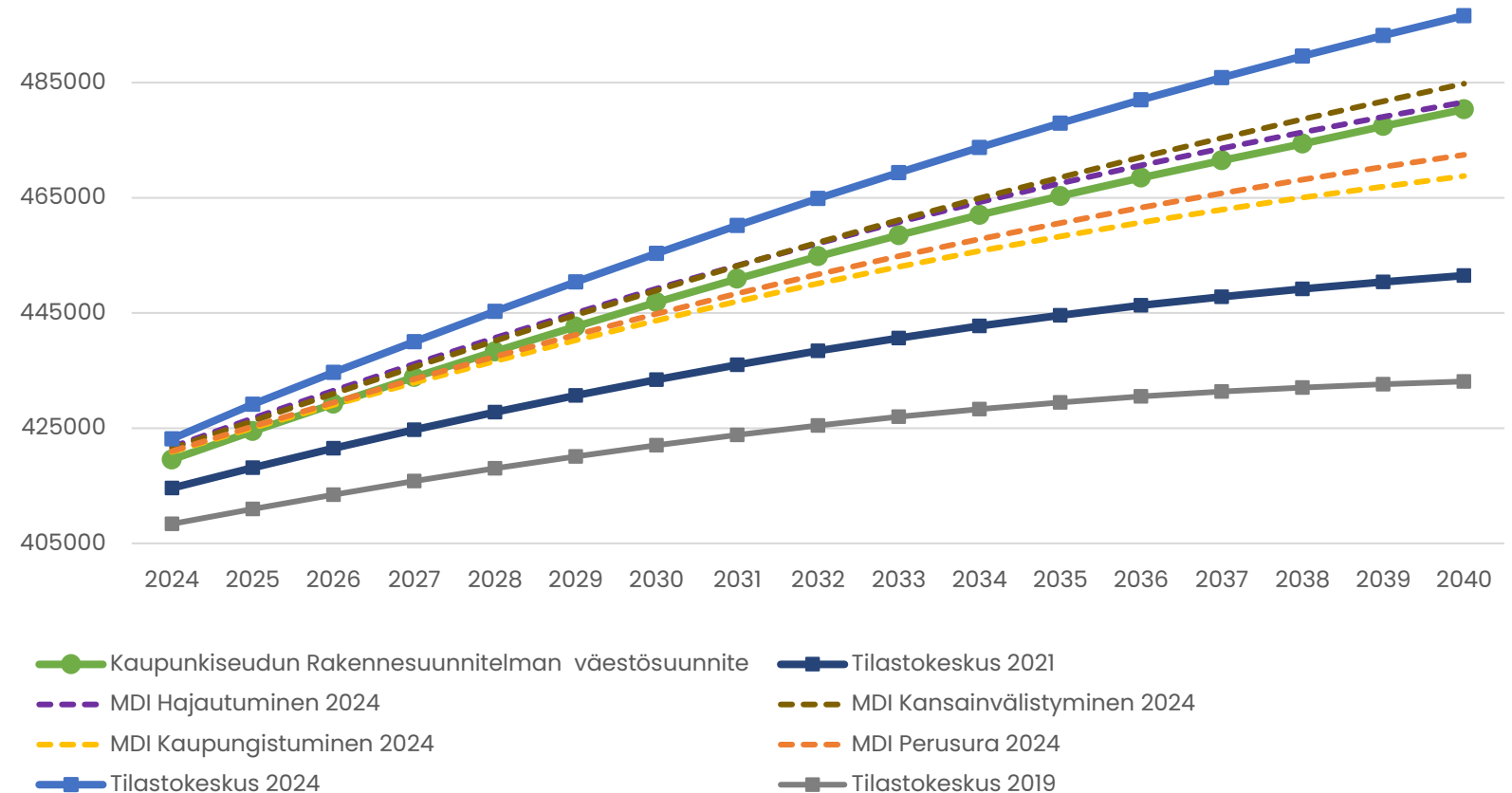
- Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?
- Johtopäätöksiä muuttuvasta yhdyskuntarakenteesta
- Viisi keskeistä väestörakenteeseen vaikuttavaa muutosvoimaa
- Ehdotus seurattavista trendeistä ja ilmiöistä seudun tilannehuoneeseen
- 24 suositusta

Väestö 2040 –hankkeessa on tuotetut aineistot löytyvät osoitteesta: www.tampereenseutu.fi/vaesto2040

Mahdollisia väestörakenteita tulevaisuudessa

- Viiden vuoden sisällä tehdyissä ennusteissa (2019-2024) kaupunkiseudun ennustettu väkiluku vuonna 2040 vaihtelee **431 000-496 000** asukkaan välillä: ääripäinä Tilastokeskuksen ennusteet 2019 ja 2024.
- Hankkeessa on tutkittu mitä ennusteet kertovat vuoden 2040 väestörakenteesta (mm. eri väestösegmentit)
- **Minkälaisen kokonaiskuvan tulevaisuuden mahdollisesta väestörakenteesta saamme yhdistämällä ennusteiden tarjoamaa tietoa**
 - **Muutosilmiöihin ja trendeihin?**
 - **Asukkailta kerättyyn tietoon?**
 - **Seudun tavoitteisiin?**

Tampereen kaupunkiseudun väestö 2024-2040 eri väestöennusteissa

Mahdollisia väestörakenteita tulevaisuudessa – vaikutukset ikärakenteeseen

0–9 – vuotiaiden lasten määrä kasvaa vuoteen 2040 mennessä, mutta kasvua tapahtuu vasta 2030-luvun loppua kohden. Tätä ennen lasten määrä vähenee useimmissa ennusteissa.

10–17-vuotiaiden lasten sekä 18–23-vuotiaiden nuorten määrässä ei tapahdu ennusteiden mukaan kasvua vaan useiden skenaarioiden mukaan laskua.

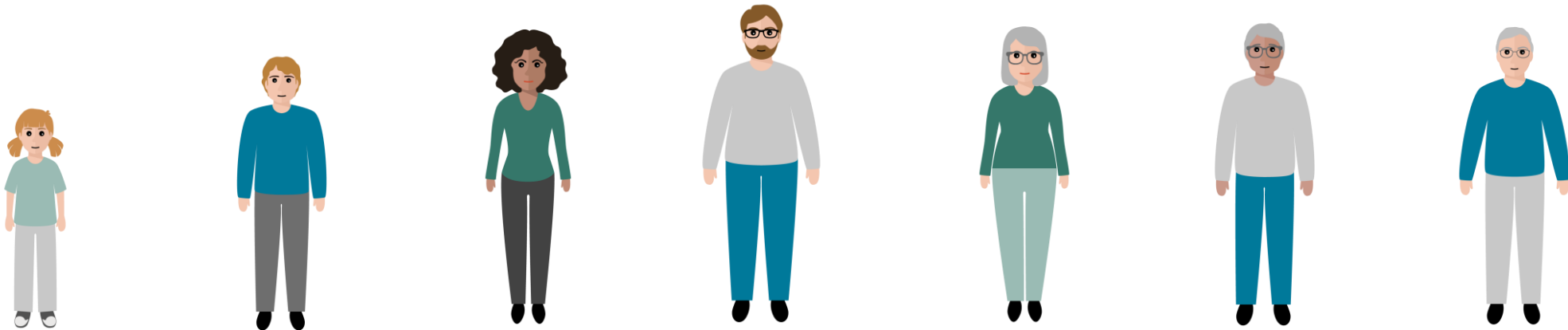
Työikäisistä erityisesti 45–64-vuotiaiden määrä kasvaa. Mikäli maahanmuuttoa on enemmän, myös nuorempien työikäisten määrät kasvavat.

Nuorempien eläkeikäisten määrässä ei tapahdu merkittävää muutosta. 75 vuotta täyttäneiden määrän kasvun ikäryhmistä suurinta.

Ikäluokka	MDI Perusura 2024		Kaupunkiseudun suunnite 2021		MDI Kansainvälistyminen 2024		Tilastokeskus 2024	
	Muutos 2022-2040	Muutos % 2022-2040	Muutos 2022-2040	Muutos % 2022-2040	Muutos 2022-2040	Muutos % 2022-2040	Muutos 2022-2040	Muutos % 2022-2040
0-9	6442	+ 16,4	6414	+ 15,6	8643	+ 22,01	2665	+ 6,8
10-17	-891	-2,5	1351	+3,9	246	+ 0,68	-3167	-8,7
18-23	-2578	-7,8	2021	+6,0	-1486	-4,52	62	+ 0,2
24-29	1462	+3,8	4821	+12,7	3278	+ 8,45	6252	+ 16,1
30-44	10982	+12,4	9383	+11,0	15649	+ 17,71	26273	+ 29,7
45-64	24798	+ 26,6	19045	+20,6	26119	+ 27,98	32631	+ 35,0
65-74	1112	+2,6	2923	+6,8	1206	+ 2,85	1883	+ 4,4
75 →	21794	+ 57,3	23064	+60,5	21815	+ 57,30	20691	+ 54,4
Koko väestö		+15,4 %				+17,3 %		
						+18,4 %		+21,3 %

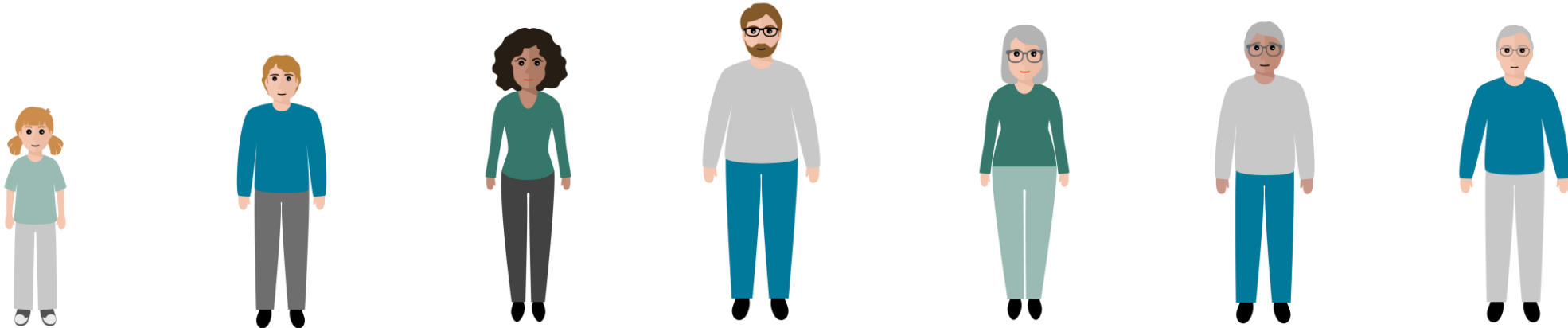
Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

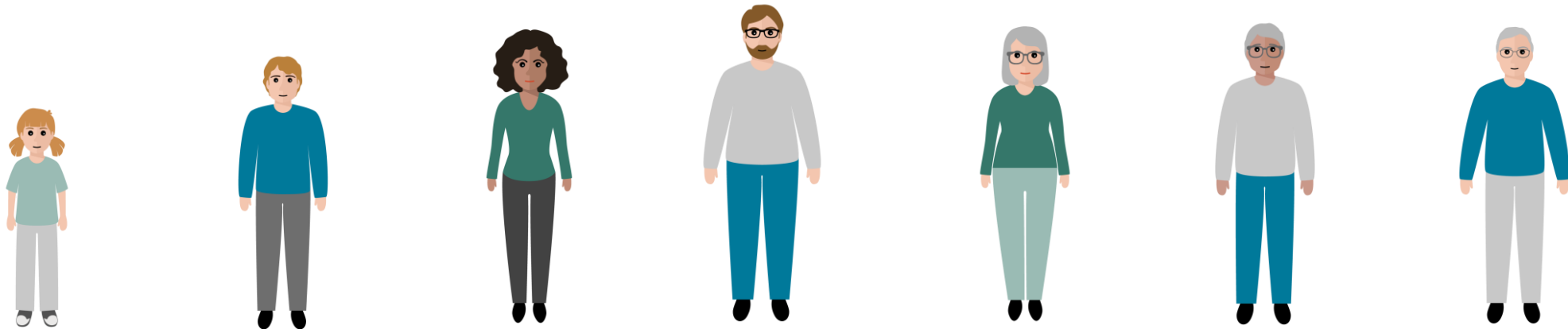
- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

vähemmän lapsia ja nuoria,
vähemmän palveluita,
vähemmän kavereita

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

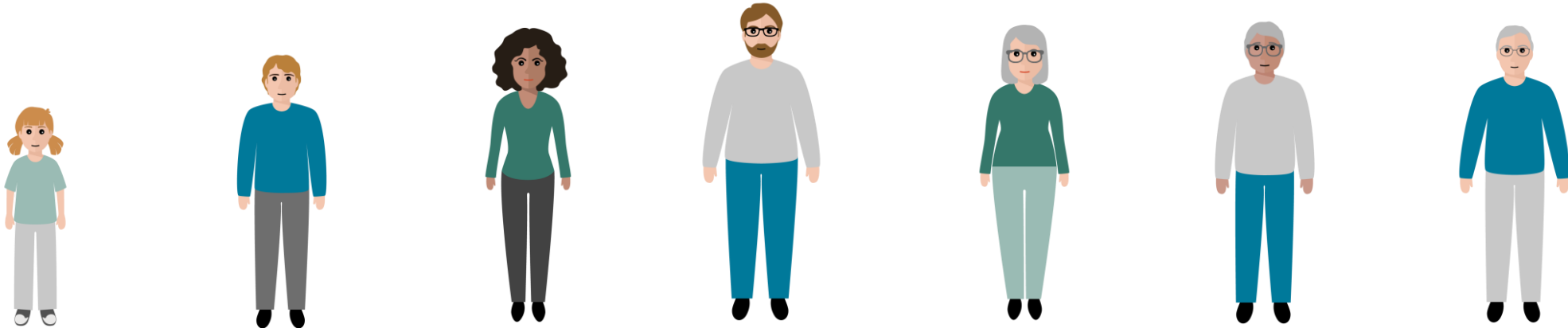
- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

30-44 -ikäluokassa eniten vieraskielisiä, lähes joka viidennellä maahanmuuttajatausta

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

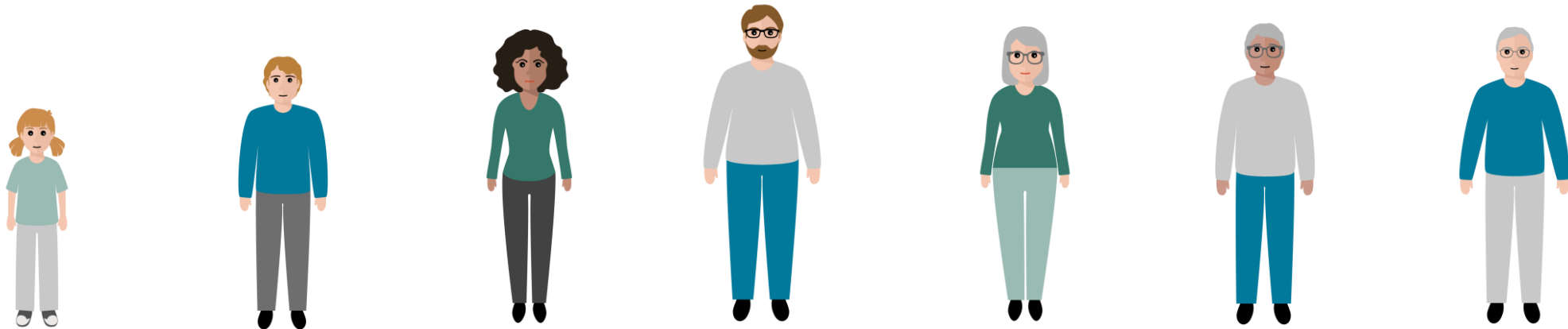
- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

nuorempien sukupolvien omat sukupolvikokemukset
→ uudet arvot ja preferenssit

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

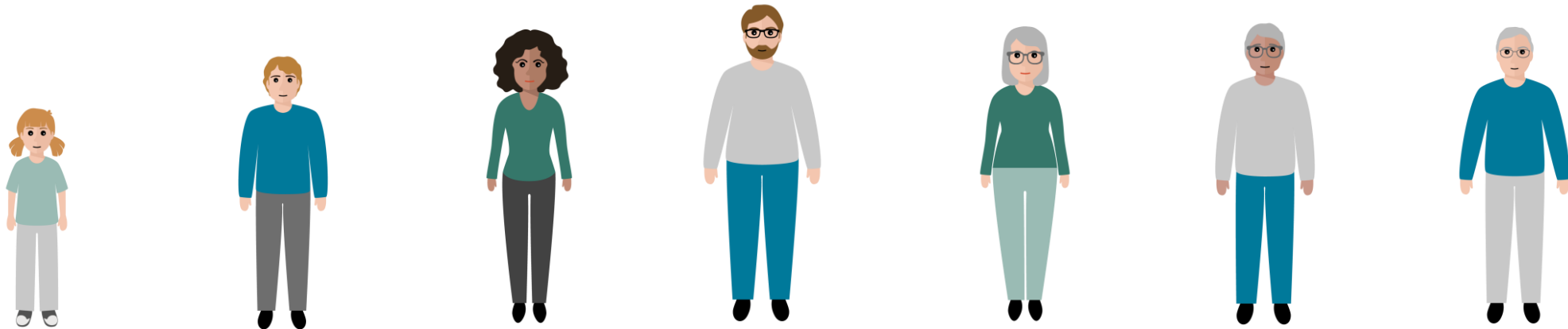
- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

keski-ikäiset ja urbaanit
milleniaalit, heitä noin
neljännes enemmän

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

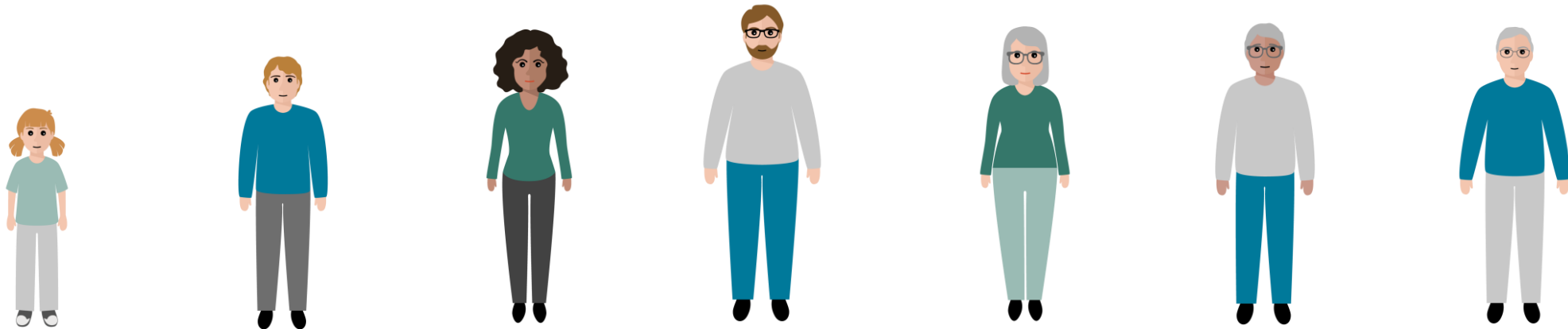

Yli 75 –vuotiaiden määrä +57%,
silti segmenttinä pienempi
kuin vieraskieliset

eniten elämässään
työmatkoja autolla kulkenut
sukupolvi

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

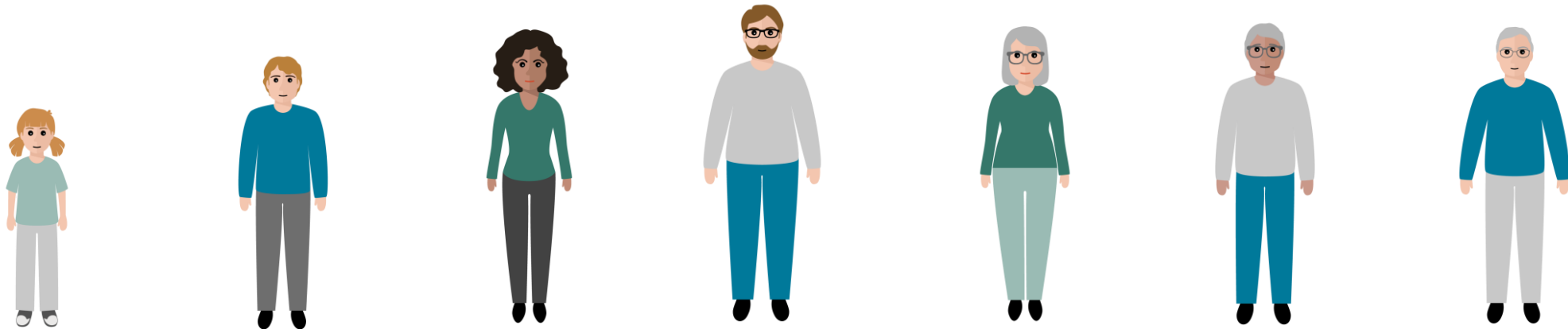
- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

äänestystulokset ja päätöksenteko
edustavat yhä enemmän
kasvavaa ikääntynyttä väestöä

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

- Väestönkasvu ennusteiden mukaan kohti 450 000 – 496 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä.
- Aiempaa monikulttuurisempi, monimuotoisempi ja urbaanimpi väestö.

vähemmän lapsia ja nuoria,
vähemmän palveluita,
vähemmän kavereita

30–44 –ikäluokassa eniten
vieraskielisiä, lähes joka viidennellä
maahanmuuttajatausta

Yli 75 –vuotiaiden määrä +57%,
silti segmenttinä pienempi
kuin vieraskieliset

keski-ikäiset ja urbaanit milleniaalit,
heitä noin neljännes enemmän

eniten elämässään työmatkoja
autolla kulkenut sukupolvi

nuorempien sukupolvien omat sukupolvikokemukset
→ uudet arvot ja preferenssit

äänestystulokset ja päätöksenteko
edustavat yhä enemmän
kasvavaa ikääntynyttä väestöä

Nostoja johtopäätöksistä yhdyskuntarakenteen osalta

- ❑ Tavoitteet väestönkasvun kohdentamisesta "merkittävän kasvun vyöhykkeelle" (Rakennesuunnitelma 2040+) ovat väestöennusteiden sekä muutosilmiöiden ja trendien perusteella saavutettavissa.
- ❑ Kasvu voi olla tavoiteltua enemmän keskuskaupunkiin painottuvaa (75 – 25 suhde) → seudullisen joukkoliikennejärjestelmän kehittämisen vaatima kysyntä vaatii huomiota.
- ❑ Keskustat korostuvat kasvun vastaanottamisessa.
- ❑ Rakennus - ja asuntokannan monimuotoisuustavoitteiden sekä asuin- ympäristön vihreystavoitteiden yhteensovittaminen tiivistyvän yhdyskuntarakenteen kanssa nousee isoon rooliin.
- ❑ Merkittävän kasvun vyöhykkeen ulkopuoliselle alueelle jäänee hyvin vähän tai ei ollenkaan väestönkasvua.
- ❑ Kerrostalorakentaminen, monipuolisuus, muuntojoustavuus ja palvelu- sekä hoivakotirakentaminen korostuvat asuntotarpeissa.
- ❑ Jalankulku ja pyöräily lisääntyvät seudulla, erityisesti keskustoissa.

Ehdotus seurattavista trendeistä ja ilmiöistä seudun tilannehuoneeseen

seurattava pidemmän aikavälin tarkastelussa, ei vaadi välittömiä toimenpiteitä

- **Naisten asevelvollisuus**
- **Jakamistalous (esim. liikenteessä)**
- **Ekosegregaatio**
- **Turun raidehankkeen vaikutus aluekehitykseen**
- **Nuorempien (urbaanien) sukupolvien asumispreferenssien kehitys**

yksittäisiä havaintoja muutoksesta, ei vaadi välittömiä toimenpiteitä

- **Hylätyt korjausvelkaiset omakotitalot**
- **Autonominen liikenne (esim. robottitaksit USA:ssa)**
- **Minitalot**

vahvistuva muutos, tiedoksi suunnitteluun valmistautumista varten

- **Energiatehokkuuden merkitys asunnon valinnassa**
- **Sukupolvien väliset erot arvoissa**
- **Asukastyytyväisyyden laskeva trendi, erityisesti kerrostaloissa**
- **Maastamuuton kasvu suomesta**
- **Yhteisöllisyyden kaipuu**
- **Liikennemelun lisääntyminen seudulla**
- **Autoriippumattoman elämän tavoittelu**
- **Vilvoittelumatkailu**
- **Etätöön rajoittaminen**

käynnissä oleva muutos, vaatii toimenpiteitä keskipitkällä aikavälillä

- **Pari- ja rivitalojen suosion kasvu omakotitalojen kustannuksella**
- **Ikääntymisen vaikutukset asuntokantaan**
- **Alakeskusten kasvava merkitys**
- **Asukkaiden huoli turvallisuudesta**
- **Pyöräilyn suosion kasvu**
- **Ikääntyneiden painoarvo päätöksenteossa**
- **Nuorten aikuisten tyytymättömyyden kääntäminen**
- **Kohtuuhintaisen asumisen kasvava tarve**
- **Uudet osallistumisen tavat**

käynnissä oleva muutos, vaatii toimenpiteitä nopealla aikataululla

- **Syntyvyyden lasku**
- **Vieraskielisten määrän kasvu**
- **Luontokato ja vihreän merkitys hyvinvoinnille**
- **Sään ääri-ilmiöistä johtuvat haasteet arjessa**
- **Digitaalinen kuilu**
- **Laatu- ja muotoilutietoisuus eri kuluttajasegmenteissä**

24 suositusta

- Strategisen tason suositukset
- Rakenteeseen kohdistuvat suositukset
- Yksilöihin kohdistuvat suositukset

Poimintoja suosituksista 1/

1. Kytetään asukasymmärryksen kerääminen ja tulevaisuusilmiöiden tarkastelu väestösuunnitteiden ja –ennusteiden laadintaan sekä asuntopolitiikkaan.
2. Panostetaan pito- ja vetovoiman parantamiseen nuorten aikuisten, lapsiperheiden ja työpaikkojen osalta, elinvoimaisen väestönkehityksen turvaamiseksi.
4. Kehitetään uusia osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja erityisesti nuoremmille sukupolville.
5. Panostetaan asukastyytyväisyyteen ja asumisen laatuun erityisesti kerrostaloasumisessa.
7. Panostetaan kuntien yhteiseen seutumarkkinointiin asukkaiden houkuttelussa.

Poimintoja suosituksista 2/

8. Huomioidaan resilienssi-, kokonaisturvallisuus- ja muut riskinäkökulmat seudullisissa suunnitelmissa.
9. Edistetään seudullista talousajattelua ja investointien resurssiviisautta seudun kuntien kesken.
16. Kiinnitetään huomiota asuntojen muuntojuostavuuteen ja seurataan yksiöiden tarpeen kehitystä.
18. Tuetaan etä- ja hybridityöskentelyä seudulla ja Suomessa.
22. Ehkäistään digitaalisen kuilun syventymistä eri asukasryhmien ja sukupolvien välille.

Hankkeessa syntynyt aineisto:

- Väestö 2040 -tulevaisuustarkastelun loppuraportti (245 sivua, PDF)
- Väestörakenteen nykytila (PowerBI)
- Kansainvälistymisen tilannekuva (PowerBI)
- Maahanmuuton tilannekuva (MDI)
- Seudun väestöennusteskennariot (MDI)
- Aukkaiden tulevaisuuskyselyn tulokset (PowerBI)
- Kirjallisuuskatsaus suomalaisten asumispreferensseihin

Aineiston tarkempi esittely ennakoinnin perjantaikahveilla (Teams):

- pe 31.1. klo 13-14
- pe 28.2. klo 13-14